

Bleyenburgerstraat 1,
UTRECHT.

Uitgave van het Humanistisch Centrum "Mens en WERELD".

Verschiint 2 maal per maand - Abonnementsprijs f. 3.-- per jaar.
Bij publicatie van gegevens, welke de Persdienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijke bron te worden vermeld.
Postgiro 304960 t.n.v. Humanistisch Verbond te Utrecht.
Telefoon 10163 (K-3400).

1 September 1952

1e jaargang, Nr. 7

Eerste Internationale Congres van Humanistische
Organisaties van 21 tot 26 Augustus te Amsterdam.

Voor het eerst kwamen in Augustus in Amsterdam samen een tweehonderdvijftigtal afgevaardigden van humanistische organisaties uit Amerika, Engeland, Frankrijk, België, Nederland, Duitsland, Oostenrijk, Australië, India, Japan en Finland bijeen om een nauwer contact te leggen, de grondslagen van elkanders organisaties te leren kennen en te toetsen en zich gezamenlijk op al datgene wat men gemeen heeft, te bezinnen. Met als uiteindelijk doel van deze vijfdaagse, uitermate geanimeerde besprekingen de oprichting van een Internationale humanistische organisatie.

Die is gesticht onder de naam: International Humanist and Ethical Union, min of meer als een bekroning van de vaak diepgaande discussies over vele aspecten van humanistische zienswijzen die de vorige dagen de congresgangers hadden beziggehouden. Het was leerzaam, de denkbeelden in internationaal verband te bespreken, men werd gewaar hoe in verschillende landen de accenten anders worden gelegd. Maar ook - en dat was het belangrijkste - dat er een eenheid van grondgedachte was die als het ware tot hechter aaneensluiten leidde.

Nadat op de eerste avond in een openbare vergadering Julian Huxley had gesproken over "Evolutionnaire Humanisme", werden op drie achtereenvolgende dagen drie hoofdonderwerpen des morgens kort ingeleid door een inleider en daarna grondig besproken in kleine groepen. Deze onderwerpen waren: "De betekenis van wetenschap en democratie voor de menselijke vooruitgang, De humanisatie van de mens in de samenleving en het Programma van het Humanisme."

De laatste dag werd besteed aan de besprekingen betreffende het statuut van de nieuw op te richten internationale organisatie, terwijl een aantal moties over verschillende belangrijke onderwerpen werden aangenomen, waarvan sommige min of meer als beginselverklaring van de jonge organisatie te beschouwen zijn. Daarin wordt o.m. gesproken over "de tegenwoordige crisis der beschaving" die de eis stelt dat er iets in de plaats wordt gesteld "enerzijds van de religies, die op een openbaring zijn gebaseerd, anderzijds van totalitaire stelsels".

"Het humanisme is geen nieuwe secte, maar de erfgenaam van een lange traditie, die vele grote ethische denkers en scheppende kunstenaars heeft geïnspireerd en de wetenschap vooruit heeft gebracht".

"Het humanisme verenigt allen, die niet meer kunnen geloven in de verschillende credos en die bereid zijn om hun levensovertuiging te baseren op de eerbied voor de mens als geestelijk en moreel wezen".

In andere resoluties kwam het bevolkingsvraagstuk naar voren als een zaak voortdurende zorg voor de humanist, zonder beheersing van het bevolkingsgetal wordt elke welvaartspolitiek teniet gedaan en de menselijke waardigheid bedreigd.

Men sprak zich uit ten gunste van het werk van de UNESCO; men zal erkenning vragen van de nieuwe Internationale Unie als een buiten de regeringen staande organisatie, die met raadgevende stem aan de conferenties van de UNESCO zal deelnemen.

Ook legde een resolutie de nadruk op de zorg, die er gegeven moet

worden aan hen, die in materiële, morele en intellectuele armoede leven, omdat hun omstandigheden mensonwaardig zijn en een dodelijk gevaar voor de democratie vormen.

Het was een geslaagd congres. Naast alle zware kost werd, zoals vanzelf spreekt, aan de deelnemers allerlei ontspanning en verpozing aangeboden, zoals een tocht naar Loosdrecht, een diner in het Muiderslot, een rondvaart door Amsterdam's grachten. Het gemeentebestuur van Amsterdam ontving de congresgangers in de stijlvolle omgeving van het Stedelijk Museum.

Het is de bedoeling dat over een jaar of drie wederom een internationaal humanistisch congres zal worden belegd. Intussen zal de Internationale Unie, wanneer organisaties uit drie landen zullen zijn toegetreden, een begin met haar werk kunnen maken.

In "De Groene" van 23 Augustus 1952 verscheen een artikel, waaruit wij het volgende overnemen.

"Humanisten sluiten de rijen".

Dezer dagen, van 21 Augustus tot en met 26 Augustus wordt in Amsterdam het Eerste Internationale Humanistische Congres gehouden. Enige honderden afgevaardigden uit verschillende Europese landen, uit Amerika en Australië, zullen dan, een scepticus zou zeggen voor de zoveelste maal, de wereldsituatie bespreken en de gevaren, die deze situatie bedreigen, en daarmee ook een dreiging vormen voor de menselijke gerechtigheid, vrijheid en solidariteit. Wat zal men moeten doen om deze waarden niet alleen voor ondergang te behoeden, maar ze zelfs in grotere glorie aan komende geslachten door te geven? Welke bijdrage komt het humanisme daarbij toe, welke taak kan het humanisme in deze op zich nemen? Immers, hoewel het humanisme zijn vertrouwen in de mogelijkheden van de mens niet verloochent, zijn vele humanisten toch ontmoedigd door de huidige wereldsituatie. Zij willen dus op dit eerste congres, dat door andere gevolgd zal worden, ernstig de vraag onder ogen zien hoe men, door een internationale samenbundeling van krachten kan bijdragen tot de verwerkelijking van het hoge doel, dat men zich gesteld heeft: een universele menselijke gemeenschap.

Er zit in deze woorden, ontleend aan de officiële aankondiging van het congres (second announcement) een element, dat in het bijzonder aandacht verdient, een nieuw element, dat ons dwingt onze waardering van het humanisme te herzien. Wat is het Humanisme?

..... Het humanisme als levens- en wereldbeschouwing is al heel oud: het beheerste veler geesten in het oude Griekenland, toen "de mens de maat aller dingen" was; het had zijn invloed in Rome; in de late Middeleeuwen, en in de Renaissance was het meer een hernieuwde studie van de oudheid, maar wel degelijk mede een nieuwe waardering van de mens. In al deze verschijningen echter was het humanisme, men mag wel zeggen, per definitie, individualistisch. Na de oorlog is dat veranderd; de oprichting van het Humanistisch Verbond, die in 1946 haar beslag heeft gekregen, was een eerste poging tot machtsvorming met een nauw omschreven taak: leiding geven aan het buitenkerkelijk deel van Nederland, een dam opwerpen tegen het opnieuw opdringend nihilisme. Geen geringe taak als men bedenkt, dat er een arbeidsterrein wacht van bijna 20% der bevolking, ten naaste bij twee miljoen, dat zich jaarlijks met duizenden of tienduizenden zal uitbreiden. Nog steeds doet zich de zonderlinge figuur voor dat dit Verbond, dat stellig ook wel enige aanhangers heeft in de regering, door diezelfde regering geweerd wordt van terreinen waar het met en naast de kerken zou kunnen werken: gevangenen, verwaarloosde jeugd, militairen, enz.

Uit deze ontwikkeling naar noodzakelijk nieuwe machtsvorming zal nu het Nederlandse Humanistische Verbond nieuwe kracht putten, indien men er in slaagt de humanistische gemeenschappen in tal van landen op de een of andere wijze samen te bundelen. Daartoe kan het congres, dat thans gehouden wordt, een eerste stoot geven.